

POSTAVITEV OSREDNJEGA SPOMENIKA RODOLJUBNI ORGANIZACIJI

T I G R

Opiramo se na zgodovinsko dejstvo:

- da je bil antifašistični upor organiziran v organizaciji TIGR eno najsvetlejših rodoljubnih dejanj v zgodovini Primorske in Slovenije;
- da so bile ogromne žrtve in trpljenja Primorcev v času fašistične okupacije, položene na oltar domovine Slovenije, v opomin in oporo bodočim rodovom;
- da se slovenska država še ni oddolžila s primernim spomenikom vsem tem žrtvam tujega nasilja, storjenim nad primorskim ljudstvom

in se pri tem sklicujemo tudi na SPOMENICO O rodoljubnem gibanju TIGR, iz katere izhaja, da je država Slovenija dolžna postaviti dostojen spomenik organizaciji TIGR in vsem, ki so krvaveli v antifašističnem boju na Primorskem.

Glede na tako ugotovitev je skupina za postavitvev osrednjega spomenika oblikovala naslednji:

P r e d l o g

Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske predlaga postavitev osrednjega spomenika na lokaciji (griču) Veliko Cirje pri Opatjem selu na Krasu in to v Spominskem parku branilcem slovenske zemlje; spominski park se bo sočasno urejal s spomenikom.

POMEN LOKACIJE ZA SPOMENIK NA VELIKEM CIRJU

Grič Veliko Cirje leži na najzahodnejšem delu slovenske države. Od tu sega pogled na celotno ozemlje Julijske krajine, v Goriška brda, Benečijo, Tolminske hribe s Krnom in Triglavom, Trnovsko planoto, Čaven, pod nami pa je Vipavska dolina, zatem Nanoško pogorje, pred nami je kraška planota s Fajtim hribom, Velikim vrhom in Trsteljem, južno pa seže pogled na celoten Tržaški zaliv z Istro in Učko goro. Če s te točke usmerimo pogled na bližnji zahodnji del kraške planote čez državno mejo vidimo doberdobsko planoto z vasjo Doberdob, ki je simbol in spomin slovenskim branilcem v prvi svetovni vojni.

Na tem delu kraške planote so posejani številni strelski jarki in rovi iz prve svetovne vojne, kar vse so v kasnejšem obdobju uporabljali uporni tigrovci bodisi kot zatočišče oz. skrivališče. Tu so tigrovske skupine (trojke) načrtovale svoje delo in se po izvedbi ponovno vračale v varna zatočišča.

Tudi med NOB so partizanski odredi domovali na tej planoti. Tu so potekale številne bitke z okupatorji. Preko te planote je vodila pot za prenos tovora in pošte iz Furlanije preko Renč v Trnovski gozd za enote slavnega IX. Korpusa.

KRAJINSKE POSEBNOSTI VELIKEGA CIRJA Z OKOLICO

Menimo, da bi bilo potrebno Veliko Cirje z okolico urediti in ovrednotiti kot spominski park tudi iz naslednjih razlogov:

- tu je veliko podzemnih jam. Znana je jama Jazbina, ki je zanimiva tudi iz zgodovinsko - arheološkega vidika. V njeni dvorani so odkrili čeljust leoparda in jelenovo rogovje, staro okoli 30000 let. Sedaj se imenuje Leopardova jama. Na tem območju deluje jamarski klub Temnica, ki raziskuje jame v teh krajih;
- Na bližnjem griču - Veliki in Mali Čebini, je še vedno opazovalnica iz prve svetovne vojne, nekaj sto metrov dalje pa je kamniti stol (kot tron), izklesan iz tamkajšnje skale, posvečen v čast takratnemu cesarju Francu Jožefu, ki je med prvo svetovno vojno prišel bodrit vojake na fronto. Ta kraj je služil tudi znanemu vojskovodji avstroogrške armade, generalu Borojeviču, ko je prišel nadzirat frontno črto;
- in končno, nedaleč od tod, so se odvijala zadnja dejanja in bitke za osamosvojitve Slovenije;
- predlagani spominski park z osrednjim spomenikom bo postal pomembna točka na bodoči "Primorski turistični poti", ki bo tekla od Postojne, Divače (Lipica, Škocjanske jame), Štanjela (Branik), Komna, Opatjega sela, Spominskega parka braniteljem in TIGR-u, Mirenskega gradu, Nove Gorice (Sveta gora), Goriških brd, Posočja, Tolmina, Kobarida, Bovca, Trente do predora, ki bo vodil na avtocesto Karavanke.

VELIKOST IN OBLIKA SPOMENIKA

Zaradi ureditve celotnega spominskega parka in prilagoditve oblike spomenika temu prostoru, bo Društvo kot predlagatelj povabilo k sodelovanju priznane arhitekta, muzealca, krajinske strokovnjake in kot izziv primorske absolvente in profesorje fakultete za arhitekturo.

Ker slovenski narod ni nikoli osvajal tujega ozemlja, vedno se je moral le braniti pred tujimi osvajalci, bo ta obrambna komponenta vsekakor vključena v sestav spomenika - s simboliko obrambnega stolpa in takšna naj bo tudi oblika spomenika.

Obrambni stolp - spomenik naj bo zgrajen iz avtohtonega kraškega kamna, nabranega v sami okolici kraja.

Višino in širino objekta naj bi narekovala potreba, namen in opredelitev spominskih simbolov, eksponatov in podobno.

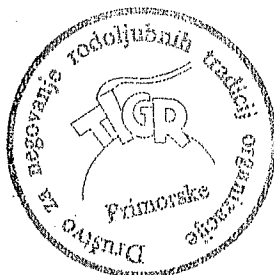
Obrambni stolp naj bi imel nekaj etažnih delov:

- v pritličnem prostoru in v predprostoru bi bilo zbirno mesto obiskovalcev za uvodne razlage, pojasnila;
- prvo nadstropje bo posvečeno času in dogodkom iz prve svetovne vojne;
- drugo nadstropje bo namenjeno delovanju odporništvu in rodoljubne organizacije TIGR;
- tretje nadstropje naj bi zajemalo čas, posvečen NOB;
- četrto nadstropje bo posvečeno današnjemu času - osvoboditeljem nove slovenske države;
- zaključni del stolpa bo oblikovana razgledna ploščad z drogom za slovensko zastavo - simbolom, pod katerim so tekla junaštva in borbe naših ljudi;
- sestav eksponatov, simbolov, fotografij in posameznega obdobja bo določeno kasneje.

Ta predlog bodo dograjevali strokovnjaki, ki bodo iskali poglobljene rešitve ovrednotenja celotnega programa spominskega parka, vključno še z drugimi pomožnimi objekti, kot npr.: cesta, razsvetljava, prodajni prostori, bife in jamarski kotiček.

Finančna konstrukcija (tudi viri potrebnih sredstev) še ni izdelana.

Koper, 10.12.1995

Predlog pripravila:

Evstahij Pregelj

Dušan Garzarolli

Karlo Kocjančič

Priloge:

- širši in ožji grafični prikaz lokacije

Z A P I S N I K

16. redne seje občinskega sveta občine Miren-Kostanjevica, ki je bila v torek 02.04.1996 ob 18.00 v prostorih občine Miren 129.

Prisotni člani: Budin Peter, Nemeč Nataša, Badalič Alojzij, Grobiša Nives, Klančič Benjamin, Pregelj Cirila, Marušič Stojan, Marušič Davorin, Medvešček Silvester, Pahor Robert, Slejko Zoran, Stepančič Ivan.

Odsotni člani: Brus Vilko, Makorič Valter, Povodnik Mitja.

Ostali prisotni: župan Marušič Martin Zlatko, tajnik sveta Zorn Vinko, ravnateljica OŠ Miren Humar Neva, računovodja OŠ Miren Cesar Boža in računovodja občine Miren-Kostanjevica Klančič Mirjam.

Predstavniki medijev: Valter Pregelj/Radio Slovenija.

Sejo sveta je vodil predsednik sveta Peter Budin.

Svet je izvolil dva overovatelja zapisnika in sicer Klančič Benjamina in Cirilo Pregelj.

Občinskemu svetu je bil predlagan naslednji dnevni red:

1. Povečanje prispevka staršev za otroško varstvo.
2. Obravnava zaključnega računa za l. 1995.
3. Potrditev zapisnika 3. izredne in 15. redne seje.
4. Obravnava osnutka proračuna za l. 1996.
5. Obravnava predloga društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske.
6. Vprašanja in pobude svetnikov.

ad. 1

Župan je podal kratko obrazložitev predloga sklepa za povišanje prispevka staršev.

Ravnateljica in računovodkinja OŠ sta pojasnili strukturo vseh stroškov oskrbe otroka v vrtcu Miren. Prispevek staršev zajema samo del teh stroškov. Preostali del do polne cene pa pokriva občina.

V tem povišanju so zajete plače vzgojiteljev in na novo opredeljena sistemizacija delovnih mest. Materialnih stroškov pa šola in vrtec nista povečevala.

V razpravi so sodelovali: Badalič Alojz, Slejko Zoran, Budin Peter, Medvešček Silvester in Zlatko Martin Marušič.

Svet je na osnovi 10. člena Statuta občine Miren-Kostanjevica sprejel

sklep

1. V cenah vzgojnovarstvenih storitev je od 1.4.1996 dalje celotna oskrba na otroka v višini:

- za jasli

21.920,00 SIT

Vsi prisotni člani so glasovali za zapisnik 15. redne seje skupaj z dopolnili in popravki.

ad. 4

Župan je predstavil Osnutek proračuna za leto 1996. Prihodki bodo znašali 221.302.136 SIT, odhodki pa 281.121.188 SIT. Presežek odhodkov je 59.819.052 SIT. Predlagal je tudi uvedbo ekološke takse na m³ porabljene vode. V razpravi so sodelovali: Medvešček Silvester, Badalič Alojz, Zlatko Martin Marušič, Slejko Zoran, Nives Grobiša, Nataša Nemec, Cirila Pregelj in Pahor Robert.

Predlagano je bilo:

- naj župan premisli o postavki za izvedbo volitev in naj se volitve v Krajevne skupnosti ne vežejo na državnozborske volitve,
- več naj se da krajevnim skupnostim, ki delujejo,
- vsak izdatek mora biti pokrit z računom,
- občina naj naredi plan javnih del, odbor socialno varstvo in zdravstvo, pa naj pripravi program reševanja bresposelnih z javnimi deli v občini.

Po razpravi je svet sprejel

sklep

a.)

Občinska uprava mora pri izdelavi predloga občinskega proračuna izhajati iz planov Krajevnih skupnosti, društev in klubov ob istočasnem upoštevanju realizacije plana za leto 1995

b.)

Občinska uprava skliče odbore, da bodo obravnavali osnutek proračuna občine Miren-Kostanjevica za leto 1996.

ad. 5

Predsednik sveta Budin Peter je predstavil predlog Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR. V tem predlogu je predstavljena postavitvev osrednjega spomenika rodoljubni organizaciji TIGR na lokaciji Veliko Cirje pri Opatjem selu. V razpravi so sodelovali: Pahor Robert, Budin Peter, Zlatko Martin Marušič, in Nataša Nemec.

Poudarjeno je bilo, da je z vidika promocije občine in razvoja turizma zelo zanimiva priložnost. Svetniki so izpostavili glavni problem financiranje, ki pa naj bi v glavnem bremenilo državni proračun v kolikor bi bil izglasovan ustrezen zakon.

Po razpravi je svet sprejel

sklep

a.)

Občinski svet občine Miren-Kostanjevica podpira predlog društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske za postavitvev osrednjega spomenika na lokaciji (griču) Veliko Cirje pri Opatjem selu na Krasu in to v spominskem parku branilcem slovenske zemlje; spominski park se bo sočasno urejal s spomenikom.

b.)

V zvezi stem se območje predvidenega spominskega parka predvidi za turistične namene in upošteva pri sprejemanju sprememb in dopolnitev prostorskega dela planskih aktov občine Miren-Kostanjevica, ki jih pripravlja podjetje STOLP iz Nove Gorice.

ad. 6
RAZNO

a.)

Svetnik Marušič Stojan je predlagal ureditev odnosov s Slovensko vojsko, glede koriščenja zemljišč v okolici Lokvice in izvajanja manevrov. Obrambno ministrstvo naj da pojasnilo in odgovor.

b.)

Občinska uprava naj posreduje pobudo komisije za mandatna vprašanja in imenovanja krajevnim skupnostim za imenovanje kandidatov volilne komisije.

Svetniki pa podajo svoje predloge do 25.04.1996.

c.)

Svetnik Medvešek Silvester je podal pismen plan dela občinskega sveta v letu 1996. Pismen predlog je priloga k temu zapisniku. Vrazpravi so sodelovali: Zlatko Martin Marušič, Klančič Benjamin in Grobiša Nives.

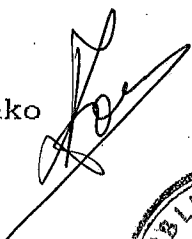
Svet je porazpravi sprejel

sklep

župan skliče kolegij, na katerem se bo obravnaval plan dela.

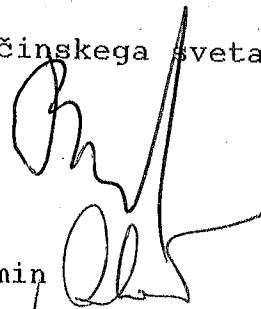
Zapisal:

Zorn Vinko

Predsednik občinskega sveta:

Budin Peter

Overovatelja:

Klančič Benjamin

Cirila Pregelj

